

עגלה ערופה פרק תשיעי סוטה

מ"א.

עין משפט גזר מצוה

נה א מיי פיה מהל
מענת הלה טו סמג
עשין מד"ס טוע"ע א"ח
סימן מקם ספ"ק ד :

תורה אור השלם

1. ישיבה יי מורה ליהם
ידעו גוים אנוש המה
סקלה: תהלים ט כא
2. יי שמעתי שמעך
יראתי יי פעלך בקרב
שנים תיחדו בקרב שנים
תודיע בגדו רחם
תובור: חבקוק ג ב
3. ויהי המה הלכים
קלוך ודבר והזה רכב
אש וסוסי אש ופרדו בין
שניהם ויעל אלהיה
בסקנה השקמה:
מלכים ב ב יא
4. לגם שמה רוצח אשר
ירצח את רעהו בבלי
דעת וזאת לא שגא לו
מהמל שלשום ונס אל
אחת מן הערים האל
דברים ד כב
5. נדמו עמי מבלי
הדעת כי אתה הדעת
מאסת ואמאקן מבהן לי
ותשבת תורת אלהיה
אשכח בגיג נם אני:
הושע ד ו
6. כי עם בציון ישב
בירושלם כבו לא תבכה
תנו יתוך לקול זעקך
בשמעתו עקר:
ישעיהו ל יט
7. ונתן לבם אדני להם
צר ומים לחץ ולא יבגו
עוד מוריק ויהי עניןך
ראות את מוריקי:
8. בבקר תאמר מי יתן
ערב ובקרב תאמר מי
יתן בקר מפחד לבקבך
אשר תפחד וממראת
עניך אשר תראת:
דברים כח טו
9. ארץ עיפתה כמו אפל
צלקתו ולא סדרים
וחפע כמו אפל:
איוב י כב

זה ריח טוב ומין תמרים הוא לעמנו: טהרה יש בך. לפיכך מריחה
לך ולא בטול הימים מאלרך: אסא צריה. דרבה צר רב הונא: א"ל
רב הונא לצריה: שמחה אס לצי. בטהרתך: והקפידה אס שיני.
ההראשיתי שהצתך על צנך יותר מעלי שנטלת ממני ונתת לו:
רחמי. אהבה: איטפל ציה. גידלו
צמיחו: רכי רכי. גדל גדל אומי
ואע"פ כן איני צנך: צר צנךך
אנא. ואין עלי לכדך כנן:
בתנאי. צפולמוס. חיל שהביא
אספסיינוס על ירושלים: עטרוס
הסנים ואירוס. מפרש בגמרא:
צפולמוס של עטרוס. שהביא הורקנוס
ארכיטקטולוגוס לחייו. וצין זה לזה היו
חמשים ושתיים שנה כדאמר בסדר
עולם: עטרוס כלום. מפרש
בגמרא [ע"צ]: צפולמוס האחרון. הוא
של חורבן הציה ושל עטרוס נמי הוא:
באפריון צנך העי. שהיו מוליכין
אומה מצית אציה לצית בעלה ואפריון
של מעילים וטליתות מוחזקות מוקפות
לה: מושלי משלו. לתת אות אמתלא
וטעם לחממה ליכנס זה צערי
צינה כגון ממשלות שועלים דלומר
בסנהדרין (דף נח:). כי הוא דרש
ר"מ צפירקא הוא דרש מילתא
שמעתא ומילתא אגדתא ומילתא
מתלי: שקדינס. שוקדין על דלתות
צית המדרש לילה ויום כדאמר
ציצמות (דף סג:). אכל מה אטשה
שנפשי חשקה צמורה: הדרשנים.
שהיה צקי צטעמי ההקראות כדאמר
לא זכתי שמתמר יליאת מצרים
בלילות עד שדרשה בן זומא (ברכות
דף צ"ג:). בטל כבוד סורה. שהיה
נותן לצו לדרוש כל קון וקון של כל
אות וכ"ש מציות ימירות ואמיות
ימירות כגון צת וצת אזי דורש
(סנהדרין דף נא:). וזוהו כבוד תורה
גדול שאין זה דבר לצטלה: אנשי
מעשה. צנות צחשיצותו ועושה
מעשים מופלאים כדאמר בתענית
(דף כה:). נמטי כשוריק יאמר לחומך
וידלוק ולעוים להציא זאצים צקריהס:
קטנוס של חסידים. שהיו החסידים
הולכים וכלים והוא היה מקטניס
וסופן: זיו החממה. זה לא ידענא
מאי היא: משמש ר"ג הוקן בטל
כבוד הסורה. צמסכת מגילה (דף כה:).
אמר שעת שמת הוא היה צריאות
בעולם ולא היו למידין תורה אלא
מעומד משמת הוא ירד חולי לעולם
והולכרו ללמוד תורה מיושב: בטל זיו
הכהונה. שהיה חכם ועשיר וכהנים
רבים אזכין על שולחנו: וצני חורין.
מיוחסין: חפו ראשם. שגברה יד
עזי פנים ממזרים שהם עשירים
ואלו עניים: נדלדלו אנשי מעשה. אין
חש להם: ואין דורש. לישראל: ואין
מקש. עליהם רחמים: שרו חכימא.
התחילו החכמים: ספריא. מלמדי
מינוקות שהם קטנים מן החכמים:
קעמא דארעא. כעמי הארץ:
אולא

שמבובין דין אביהם לעתיד לבוא אומרים
לפניו רבונו של עולם מאחר שאתה עתיד
ליפרע מהן למה הקהיתה שיניהם במ אמר
ר' אילעא בר יברכיה אלמלא תפלתו של
דוד היו כל ישראל מוכרי רכב שנאמר
ישותה ה' מורה להם וא"ר אילעא בר
יברכיה אלמלא תפלתו של חבקוק היו ב'
תלמידי חכמים מתכסים בטלית אחת ועוסקין
בתורה שנאמר ה' שמעתי שמעך יראתי
ה' פעלך בקרב שנים חייהו אל תקרא בקרב
שנים אלא בקרוב שנים ואמר ר' אילעא
בר יברכיה שני תלמידי חכמים המהלכין
בדרך ואין ביניהן דברי תורה ראוי לישרף
באש שנאמר ויהי המה הולכים הלך ודבר
והנה רכב אש וגו' טעמא דאיכא דיבור
הא ליכא דיבור ראוי לישרף וא"ר אילעא
בר יברכיה שני ת"ח הדרין בעיר אחת ואין
נוחין זה לזה בהלכה אחד מת ואחד גולה
שנאמר לגום שמה רוצח אשר ירצח את
רעהו בבלי דעת ואין דעת אלא תורה
שנאמר נדמו עמי מבלי הדעת אמר ר'
יהודה בריה דר' חייא כל ת"ח העוסק
בתורה מתוך הרהק תפלתו נשמעת שנאמר
כי עם בציון ישב בירושלים ככה לא תבכה
חגון יחנך לקול זעקך כשמעתו ענד וכתוב
בתריה ונתן (ב' ה' לכהם צר ומים לחץ
ר' אבהו אומר משביעין אותו מוזיו שכינה
שנאמר והיו עיניך ראות את מוריק ר'
אחא בר חנינא אמר אף אין הפרגוד נגעל
בפניו שנאמר ולא יכנף עוד מוריק: רשב"ג
אומר משום ר' יהושע מיום שחרב בהמ"ק
אין וכו': אמר רבא בכל יום ויום מרובה
קללתו משל חבירו שנאמר בבקר תאמר
מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר הי
בקר אילימא בקר דלמחר מי ידע מאי הוי
אלא דחליף ואלא עלמא אמאי קא מקיים
אקדושה דסידרא ואיהא שמייה רבא דאגדתא
שנא' ארץ עפתה כמו אופל צלמות ולא
סדרים הא יש סדרים תופיע מאופל: ולא
ירד טל לברכה וניטל טעם פירות וכו':
תניא ר"ש בן אלעזר אומר טהרה בטלה
טעם וריח מעשר ביטל שומן דגן רב הונא
אשכח תומרתא דחינוניתא שקלה כרבה
בסודריה אתא רבה בריה א"ל מורחיא ריחא
דחינוניתא א"ל בני טהרה יש בך יהבה
ניהליה אדהכי אתא אבא בריה שקלה יהבה
ניהליה א"ל בני שמחת את לבי והקהיתה את
שיני היינו דאמרי אינשי רחמי דאבא אבני
רחמי דבני אבני דהוו ליה רב אחא בר יעקב
איטפל ביה ברב יעקב בר ברתיה כי גדל
א"ל אשקין מיא אמר לו לאו ברך אנה ברך
ברך אנה: ב"ב פולמוס של אספסיינוס גזרו על
עטרות כלות ושלא ילמד אדם את בנו. יוונית
בפולמוס האחרון גזרו שלא תצא הכלה באפריון
בתוך העיר ורבותינו התירו שתצא הכלה באפריון
בתוך העיר משמת ר"מ בטלו מושלי משמת
בן עזאי בטלו השקדינים משמת בן זומא
בטלו הדרשנים משמת ר"ע בטל כבוד
התורה משמת ר' חנינא בן דוסא משמת
רבי יוחנן בן זכאי בטל זיו החכמה
משמת ר"ג הוקן בטל כבוד התורה
ומתה טהרה פרישות משמת רבי
ישמעאל בן פאבי בטלה זיו הכהונה
משמת רבי בטל ענוה ויראת הטא: ר"ג
פנחס בן יאיר אומר משחרב בהמ"ק
בושו חברים ובני חורין וחפו ראשם
ונדלדלו אנשי מעשה וגברו זרוע ובעלי
לשון ואין דורש ואין מבקש ואין שואל
על מי לנו להשען על אבינו שבשמים
ר"א הגדול אומר מיום שחרב בית
המקדש שרו חכימא למהוי כספריא
וספריא כחוניא וחוניא כעמא דארעא
ועמא דארעא אולא

א) מענית י: (ב) מוספתא
פטרו"ע"ש, א גיטין: נדה
סא: (ד) מגילה כ"ה,
ס) רש"י, (ו) בריקת ע"רי רי
יהושע, (ז) י"א ואס ק.

הגהות הב"ח
א) בני ומן לבם אדני
אחד וכו' סימן למיתה
איכא וגלות:

גליון הש"ס
בתנאי יוונית עין
מוספות מנחות דף סד
ע"צ ד"ה אורו זכרתי
פ"א מ"א דפאה:
שם משבת רבי במל
ענה. עין מוספות
מנחות דף קג ע"צ ד"ה
אומי יוס:

מוסף רש"י
הלך דבר. ואסכי
מביה לאשמעין דאי
לאו שהיו הולכין בעמקה
של הלכה לא היו
יעולין (תענית:). אלא
דחליף. מי יתן זקק של
שמים, שמתים מתחזקות
ממיו וכל שעה מיוזה
קללתה משלפניה (דברים
כח טו). בפולמוס של
אספסיינוס. חיל שהעלה
אספסיינוס קודם שגא
טיטוס עליהם (גיטין:).
גזרו על עטרות כלות.
משום צער (שבת:).